מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את 12 זכויות הילד וארבע המשפחות שלהן
- לתרגל הבנת הנקרא דרך סיפורים על ילדים וזכויותיהם
- להבין את הקשר בין זכות לאחריות אישית
- לתרגל ביטוי דעה מכבד בדילמות ובבניית אמנת כיתה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – זוכרים את המשפחות

- 1. א – הישרדות ובריאות
- 2. א – הזכות לפרטיות
- 3. ב – הזכות להביע דעה ולהישמע
- 4. ג – 12

חלק ב' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – מתאימים זכות למשפחה

- 1 – ד (הישרדות ובריאות)
- 2 – ה (הגנה)
- 3 – א (התפתחות)
- 4 – ג (השתתפות)
- 5 – ב (השתתפות)

חלק ג' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – חושבים על הזכויות

1. תשובה אישית, למשל: קריאת ספר, ציור או משחק בהפסקה – כל דוגמה המתאימה למשפחת ההתפתחות מתקבלת.
2. כי יש סוגים שונים של דברים שילדים צריכים – לחיות בבטחה, להיות מוגנים, לגדול וללמוד, ולהשמיע את קולם. החלוקה עוזרת להבין ולזכור את כל הזכויות בצורה מסודרת.
3. תשובה פתוחה, למשל: אם ילד בסכנה, חשוב לספר למבוגר אחראי גם אם זו פגיעה מסוימת בפרטיות, כי ההגנה חשובה יותר.
4. זכות מהגנה שומרת על הילד מפני פגיעה, וזכות מהשתתפות נותנת לילד מקום להביע דעה ולהישמע.

חלק ד' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – זוכרים את הסיפורים

- 1. א – עם שתי אמהות
- 2. ב – השביל לפינה עובר במדרגות ובחול
- 3. ב – עם משפחה אומנת

חלק ה' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מבינים את הסיפורים

- 1. נכון – כך מתואר בתחילת הסיפור
- 2. לא נכון – יואב חטף את המחברת בלי לבקש רשות

חלק ו' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מילים ופרטים

- 1. ליה
- 2. תחזיר

חלק ז' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מתאימים דמות לסיפור

- 1 – ב (רוצה להציע משחק אבל מתבייש להגיד)
- 2 – ג (המחברת הפרטית שלו נחטפה בהפסקה)
- 3 – ד (הקימה את צוות הפינה)
- 4 – א (מתנייד בכיסא גלגלים)

חלק ח' – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – נכון או לא נכון

- 1. נכון – בלי מים ואוכל אי אפשר לחיות ולגדול בריא
- 2. לא נכון – ממתק נעים לקבל, אבל הוא לא הכרחי לחיים ולבריאות – הוא רצון
- 3. נכון – זו זכות מתוך משפחת הישרדות ובריאות
- 4. לא נכון – זכות היא דבר הכרחי שמגיע לכולם; רצון הוא משהו נעים שלא כל ילד חייב לקבל

חלק ט' – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – התאמה

- 1 – ב (לבקש רשות לפני שמצלמים או משתפים תמונה)
- 2 – א (לא לפגוע במילים, במעשים או ברשת)
- 3 – ה (לתת לכל אחד ללמוד בשקט בכיתה)
- 4 – ג (לשתף חברים במשחק בהפסקה)
- 5 – ד (להקשיב עד הסוף לפני שמגיבים)

חלק י׳ – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – כתיבה ומחשבה

1. למשל: הזכות למשחק – האחריות שלי היא לשתף חברים במשחק ולא להשאיר אף אחד בצד
2. מים הכרחיים כדי לחיות ולהיות בריאים; מתנה יקרה נעימה אבל אפשר לחיות גם בלעדיה
3. זה רצון – טלפון חדש לא הכרחי לחיים ולבריאות, גם אם נעים לקבל אותו
4. למשל: אנחנו שומרים על שקט כדי שלכל אחד תהיה הזכות ללמוד

חלק י״א – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – מה זוכרים

1. ב – חטף את המחברת של סהר והראה לכולם את הציורים
2. ב – הזכות לפרטיות
3. ב – מדרגות ומשטח חול בשביל

חלק י״ב – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – מתאימים ומשלימים

1. נכון – הזכות לשוויון היא אחת מ-12 הזכויות, ואוסרת אפליה של ילדים.
2. לא נכון – לכל ילד וילדה יש זכות להגיד מה הם חושבים – ושיקשיבו להם.

חלק י״ג – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – התאמה והשלמה

1. 1 – ג (הזכות לפרטיות)
2. 2 – א (הזכות לשוויון (נגישות לכולם))
3. 3 – ד (הזכות להביע דעה ולהישמע)
4. 4 – ב (השתתפות בהחלטות)

חלק י״ד – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – השלמת משפטים

1. צוות
2. רשות
3. שוויון

חלק ט״ו – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – מה זוכרים מהתהליך

1. נכון – כך כתוב בתהליך בניית האמנה.
2. לא נכון – כלל נכנס כשרוב הכיתה מסכים, ומי שלא מסכים מוזמן להסביר.
3. נכון – כך נהוג בתהליך ההצבעה על האמנה.
4. נכון – זה השלב האחרון בבניית האמנה.

חלק ט״ז – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – הבנה ויישום

1. ב – גוף ראשון רבים – אנחנו
2. ב – מצביעים ומחליטים יחד

חלק י״ז – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – כלל ומשפחת זכויות

1. 1 – ד (הישרדות ובריאות)
2. 2 – ג (הגנה)
3. 3 – א (התפתחות)
4. 4 – ב (השתתפות)

חלק י״ח – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – השלמת משפטים

1. אנחנו
2. רוב
3. חותמים

חלק י״ט – פרק 6 • חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה – השלמת מילים מהזכויות

1. חינוך
2. פרטיות
3. שוויון
4. זכויות הילד

חלק כ׳ – פרק 6 • חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה – התאמה לקראת תשבץ

1. 1 – ג (לשחק, לנוח ולבלות עם חברים)
2. 2 – ה (שם משלי, ולדעת מי אני)
3. 3 – א (אסור שיפגעו בי בגוף או במילים)
4. 4 – ב (כללים שהכיתה בונה יחד)
5. 5 – ד (12 קלפים, שולפים ומדברים עליהם)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציון דוגמה מדויקת מתוך אחת מארבע המשפחות
- הסבר הגיוני המראה הבנה שזכות מחייבת גם התחשבות באחרים
- תשובה כמו מחנכת, יועצת או מבוגר אחראי שסומכים עליו

טיפים להפעלה:

- אפשר לפרוס את החוברת על פני כמה שיעורים סביב 20 בנובמבר, פרק אחד בכל מפגש
- לכיתות א׳–ב׳ מומלץ להקריא את הסיפור בקול ולהוסיף ניקוד במילים חדשות
- בחט״ב כדאי להרחיב את פרק הדילמות לדיון כיתתי על פרטיות ברשת
- לקראת סיום החוברת אפשר להשתמש בכרטיס היציאה כדי לבדוק מה נשאר פתוח לשיעור הבא

חוברת תרגול – יום זכויות הילד

יום זכויות הילד – כל הזכויות שלי

יסודי · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות
2. פרק 2 – קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים
3. פרק 3 – זכות מול אחריות: צורך או רצון
4. פרק 4 – דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון
5. פרק 5 – בונים אמנת כיתה
6. פרק 6 – חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – יום זכויות הילד

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בכל פרק יש סיפור קצר ואחריו משימות קלות. עובדים לאט, שואלים אם לא מבינים.

📖 מילון קטן:

זכות	דבר שמגיע לכל ילד וילדה, בלי יוצא מן הכלל
אחריות	מה שאני עושה כדי לשמור על הזכות של עצמי ושל אחרים
הישרדות ובריאות	אוכל, מים, בית, טיפול רפואי, שם וזהות
הגנה	להיות מוגן מפגיעה, מהזנחה ומעבודה מסוכנת
התפתחות	ללמוד, לשחק, לנוח וליצור
השתתפות	להביע דעה, להישמע ולהיות שווה בין שווים
אמנה בינלאומית	הסכם שקובע את זכויות הילדים בעולם, מ־1989
פרטיות	דברים שהם רק שלי, כמו יומן או תמונות
שוויון	כל הילדים שווים, בלי הבדל מוצא, מגדר או יכולת
דילמה	שאלה קשה בלי תשובה אחת נכונה

1 חלק א' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – זוכרים את המשפחות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. הזכות לחיים ולבריאות שייכת למשפחת...

א) הישרדות ובריאות ב) הגנה ג) התפתחות ד) השתתפות

2. בחרו זכות ממשפחת ההגנה

א) הזכות לפרטיות ב) הזכות למשחק ולמנוחה ג) הזכות לחינוך ד) הזכות לשוויון

3. בחרו זכות ממשפחת ההשתתפות

א) הזכות לבית ולמשפחה ב) הזכות להביע דעה ולהישמע ג) הזכות לביטחון ד) הזכות לשם ולזהות

4. כמה זכויות בסך הכול יש בעמוד?

א) 8 ב) 10 ג) 12 ד) 14

2 חלק ב' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – מתאימים זכות למשפחה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הזכות לשם ולזהות	___	**א.** התפתחות
2. הזכות להיות ילד – בלי עבודה מזיקה	___	**ב.** השתתפות
3. הזכות לתרבות, ליצירה ולמידע	___	**ג.** השתתפות

4. הזכות לשוויון – בלי אפליה	___	**ד.** הישרדות ובריאות
5. הזכות לשפה, לתרבות ולמסורת שלי	___	**ה.** הגנה

3 חלק ג' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – חושבים על הזכויות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו זכות אחת ממשפחת ההתפתחות וכתבו דוגמה מהחיים שלכם למצב שבה השתמשתם בה.

2. הסבירו במילים שלכם למה חשוב לחלק את הזכויות לארבע משפחות שונות.

3. תארו מצב שבו שתי זכויות יכולות להתנגש, למשל זכות לפרטיות מול זכות להגנה. מה הייתם עושים?

4. כתבו משפט שמסביר את ההבדל בין זכות ממשפחת ההגנה לזכות ממשפחת ההשתתפות.

4 חלק ד' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – זוכרים את הסיפורים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. עם מי איתן גר בבית?

א) עם שתי אמהות ב) עם דוד ג) עם סבתא ד) עם משפחה אומנת

2. מה הפריע לעידו להגיע לפינת המשחקים?

א) הוא לא אוהב לשחק ב) השביל לפינה עובר במדרגות ובחול ג) המורה לא נתנה לו לצאת
ד) אין לו חברים בכיתה

3. איפה ענבל גרה?

א) עם הורים ביולוגיים ב) עם משפחה אומנת ג) עם סבתא וסבא ד) לבד בפנימיה

5 חלק ה' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מבינים את הסיפורים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	סהר מצייר במחברת שלו דרקונים, חלליות וגם את החתול של השכנים.	☐	☐
2	יואב ביקש רשות מסהר לפני שפתח את המחברת שלו.	☐	☐

6 חלק ו׳ – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מילים ופרטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בסיפור של איתן, _____ עזרה לו לשתף את הרעיון שלו בכיתה.

2. ריים אמרה ליואב: "זה לא שלך, _____ לנ"

7 חלק ז׳ – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מתאימים דמות לסיפור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. איתן	___	**א.** מתנייד בכיסא גלגלים
2. סהר	___	**ב.** רוצה להציע משחק אבל מתבייש להגיד
3. ענבל	___	**ג.** המחברת הפרטית שלו נחטפה בהפסקה
4. עידו	___	**ד.** הקימה את צוות הפינה

8 חלק ח׳ – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מים נקיים הם צורך בסיסי שמגיע לכל ילד	☐	☐
2	ממתק הוא צורך שחייבים לתת לכל ילד	☐	☐
3	לכל ילד מגיע בית בטוח ומבוגרים שדואגים לו	☐	☐
4	כל רצון של ילד הוא גם זכות כתובה	☐	☐

9 חלק ט׳ – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הזכות לפרטיות	___	**א.** לא לפגוע במילים, במעשים או ברשת
2. הזכות לביטחון ולהגנה מפגיעה	___	**ב.** לבקש רשות לפני שמצלמים או משתפים תמונה
3. הזכות לחינוך	___	**ג.** לשתף חברים במשחק בהפסקה
4. הזכות למשחק ולמנוחה	___	**ד.** להקשיב עד הסוף לפני שמגיבים

5. הזכות להביע דעה ולהישמע	___	**ה.** לתת לכל אחד ללמוד בשקט בכיתה

10 חלק י׳ – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – כתיבה ומחשבה

ענו בקצרה.

1. בחרו זכות אחת מתוך 12 הזכויות, וכתבו לידה אחריות אחת שאתם יכולים לקחת כדי שגם לילדים אחרים תהיה אותה זכות

2. הסבירו בכמה מילים למה מים הם צורך, בעוד שמתנה יקרה היא רצון

3. דנה רוצה טלפון חדש כי לכולם בכיתה יש. האם זה צורך או רצון? נמקו

4. כתבו משפט אחד לאמנת הכיתה שמחבר בין הזכות לחינוך לבין אחריות של התלמידים

11 חלק י״א – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – מה זוכרים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה יואב עשה לסהר?

(א) ציית לכללים (ב) חטף את המחברת של סהר והראה לכולם את הציורים (ג) עזר לסהר לצייר (ד) קרא לסבתא רחל

2. מה שם הזכות לשמור על דברים פרטיים?

(א) הזכות לחינוך (ב) הזכות לפרטיות (ג) הזכות למשחק ולמנוחה (ד) הזכות לשם ולזהות

3. למה עידו לא הגיע לפינת המשחקים?

(א) הוא לא רצה לשחק (ב) מדרגות ומשטח חול בשביל (ג) המורה אסרה עליו (ד) לא היו לו חברים

12 חלק י״ב – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – מתאימים ומשלימים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הזכות לשוויון אומרת שכל הילדים שווים, בלי קשר למוצא, מגדר או יכולת.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	הזכות להביע דעה אומרת שרק מבוגרים מחליטים, וילדים צריכים רק להקשיב בשקט.	☐	☐

13 חלק י"ג – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – התאמה והשלמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סהר לא רצה שיואב יראה לכולם את הציורים שלו	____	**א.** הזכות לשוויון (נגישות לכולם)
2. עידו לא יכול להגיע לפינת המשחקים בגלל מדרגות	____	**ב.** השתתפות בהחלטות
3. ליה שואלת את איתן מה דעתו, והוא מעז לדבר	____	**ג.** הזכות לפרטיות
4. ענבל, יוסף ודנה בודקים את הבעיה ומציגים הצעה	____	**ד.** הזכות להביע דעה ולהישמע

14 חלק י"ד – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בסיפור על עידו, ענבל, יוסף ודנה הקימו קבוצה שנקראה _____ הפינה.

2. לפני ששולחים או מצלמים תמונה של מישהו, צריך קודם לבקש _____ .

3. הזכות ל _____ אומרת שאסור להפלות ילד בגלל מוצא, שפה או מוגבלות.

15 חלק ט"ו – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – מה זוכרים מהתהליך

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בבניית אמנת הכיתה, כל קבוצה בוחרת זכות אחת מתוך 12 הזכויות.	☐	☐
2	כלל נכנס לאמנה רק אם כל הכיתה מסכימה פה אחד, בלי יוצא מן הכלל.	☐	☐
3	מי שלא מסכים עם כלל מסוים מוזמן להסביר את דעתו.	☐	☐
4	אחרי שמחליטים על הכללים, חותמים על האמנה ותולים אותה בכיתה.	☐	☐

16 חלק ט"ז – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך כותבים כלל באמנה?

א) גוף ראשון יחיד – אני ב) גוף ראשון רבים – אנחנו ג) גוף שני – אתה ד) גוף שלישי – הוא

2. מה קורה אחרי שמציעים כלל?

א) כותבים אותו מיד בלי לבדוק ב) מצביעים ומחליטים יחד ג) המורה בוחרת לבד

ד) זורקים אותו לפח

17 חלק י"ז – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – כלל ומשפחת זכויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נשמור על הגוף שלנו ושל אחרים	___	**א.** התפתחות
2. נספר למבוגר כשמישהו בסכנה	___	**ב.** השתתפות
3. ניתן לכל אחד ללמוד בשקט	___	**ג.** הגנה
4. כל דעה מכובדת – גם כשלא מסכימים	___	**ד.** הישרדות ובריאות

18 חלק י"ח – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. כלל באמנה כתוב בגוף ראשון רבים, למשל: " _____ נקשיב עד הסוף"

2. כלל נכנס לאמנה כש־ _____ הכיתה מסכים איתו

3. אחרי שמחליטים על הכללים, _____ על האמנה ותולים אותה בכיתה

19 חלק י"ט – פרק 6 • חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה – השלמת מילים מהזכויות

השלימו את המילה החסרה.

1. כל ילד זכאי ל _____ – ללמוד, לקרוא ולכתוב.

2. יש לי זכות ל _____ – דברים שהם רק שלי, כמו היומן שלי.

3. זכות ה _____ אומרת שכל הילדים שווים, בלי הבדל.

4. ב-20 בנובמבר מציינים את יום _____ הבינלאומי.

20 חלק כ' – פרק 6 • חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה – התאמה לקראת תשבץ

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הזכות למשחק ולמנוחה	___	**א.** אסור שיפגעו בי בגוף או במילים
2. הזכות לשם ולזהות	___	**ב.** כללים שהכיתה בונה יחד
3. הזכות לביטחון ולהגנה	___	**ג.** לשחק, לנוח ולבלות עם חברים
4. אמנת כיתה	___	**ד.** 12 קלפים, שולפים ומדברים עליהם
5. קלפי הזכויות	___	**ה.** שם משלי, ולדעת מי אני

כרטיס יציאה

אני יודע/ת לפרט לפחות שלוש זכויות מתוך 12 הזכויות

אני יודע/ת להסביר בדוגמה אחת את הקשר בין זכות לאחריות

אני יודע/ת לומר למי פונים כשזכות של ילד נפגעת

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀